

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ НАУКОВЦІВ ТА ФАХІВЦІВ
У СФЕРІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ
ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції

28 квітня 2017 року

Одеса
ОДУВС
2017

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії організованій злочинності: матер.
А43 Міжнар. наук.-практ. Інт.-конфер., м. Одеса, 28 квітня 2017 р. – Одеса : ОДУВС, 2017. – 112 с.

УДК 343.985 : 343.85 (477)

© ОДУВС, 2017

ВИКОРИСТАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПРИКРИТТЯ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

*Мишко В.В., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності
Одеського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук*

Сьогодні вимагає необхідність мати в розпорядженні правоохоронних органів комплекс негласних оперативно-розшукових заходів, тому що запобігти та розкрити низку кваліфікованих злочинів лише за допомогою слідчих (розшукових) дій і гласних заходів адміністративного характеру практично неможливо. Організованим, таємно скоєним злочинам і особам, які їх вчинюють, необхідно протиставляти дієві заходи негласного характеру, які у взаємодії із заходами гласного, процесуального характеру дозволили би своєчасно попереджати й швидко розкривати суспільно небезпечні протиправні посягання. Проблемні аспекти щодо визначення змісту та напрямів оперативно-розшукової діяльності, їх взаємопов'язаності з кримінально-правовими й іншими заходами в боротьбі зі злочинністю ґрунтовно досліджувалися в працях багатьох науковців, серед яких М.П. Водько, В.Я. Горбачевський, К.К. Горяінов, О.Ф. Долженков, О.М. Джужа, О.В. Копан, О.Є. Користін, В.В. Матвійчук, В.С. Овчинський, Ю.Ю. Орлов, М.Б. Саакян, В.Є. Тарасенко та багато інших. Однак, на нашу думку, реалії сьогодення, існуюча неузгодженість між законодавчими та відомчими актами, неопрацьованість окремих питань у цій галузі потребують подальших ґрунтовних досліджень і розробок.

На сьогодні чинний Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» не містить визначеного переліку оперативно-розшукових заходів. Однак у статті 8 «Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність» закріплено, що суб'єкти ОРД мають право здійснювати проникнення до злочинної групи негласного працівника оперативного підрозділу або особи, яка співробітничала з останнім, зі збереженням у таємниці достовірних даних щодо їх особистості (п. 8) і створювати з метою конспірації підприємства, організації, використовувати документи, які зашифровують особу чи відомчу належність працівників, приміщень і транспортних засобів оперативних підрозділів (п. 16) [1]. Крім цього, стаття 13 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» закріплює, що при здійсненні боротьби з організованою злочинністю спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю органів внутрішніх справ і Служби безпеки України мають право, якщо інших заходів для розкриття організованої злочинності та притягнення винних до відповідальності недостатньо, використовувати штатних і нештатних негласних співробітників, які вводяться під легендою прикриття в організовані злочинні угруповання [2]. У свою чергу, стаття 9 Закону України «Про розвідувальні органи України» передбачає, що суб'єкти розвідувальної діяльності мають право використовувати документи, що прикривають співробітників і відомчу приналежність підрозділів, організацій, приміщень і транспортних засобів до розвідувальних органів України; створювати з метою конспірації організаційні структури (підрозділи, підприємства, установи і організації), необхідні для виконання завдань розвідувальних органів України та прикриття їх співробітників, використовувати в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, кошти і майно, набуті в результаті їх діяльності.

Такі дії зазвичай супроводжуються використанням документів прикриття задля забезпечення конспірації певних заходів; підтвердження розробленої «легенди» оперативного працівника або конфідента; створення й функціонування легендованих підприємств; шифрування належності до правоохоронних органів чи спеціальних служб будівель, споруд, автотранспорту тощо [4, 6]. Примітно, що за багатьма об'єктивними ознаками дії щодо виготовлення та використання документів оперативного прикриття можуть співпадати з ознаками злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України, зокрема статтями 358 «Підроблення документів, печаток, штамів та бланків, їх збут, використання підроблених документів», 366 «Службове підроблення», 353 «Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи». Так, наприклад, під використанням підробленого документу в теорії кримінального права розуміють пред'явлення або подання такого документу. При пред'явленні чи подаванні документа особа, видаючи підробку за справжній документ, знайомить з його змістом інших осіб. Закінченим такий злочин вважається з моменту, коли документ пред'явлено або подано особою [3].

За нашим переконанням, оперативно-розшукова діяльність являє собою різновид соціально позитивної практики. Отже, соціально позитивна поведінка априорі не може бути злочинною. Звідси з впевненістю можна стверджувати, що використання документів оперативного прикриття з метою забезпечення оперативно-розшукових заходів (пошукових, розвідувальних, контррозвідувальних) є поведінкою правомірною та законною. Крім того, доречно згадати визначення обставин, що виключають злочинність діяння. Такими обставинами сучасне кримінальне право визначає поведінку людей, яка зовнішньо схожа з об'єктивною стороною певних злочинів, але за підставами, вказаними в законі, фактично є суспільно корисною або суспільно прийнятною, або вибачальною з позицій кримінального права, а отже, у всіх випадках правомірною, такою, що виключає кримінальну відповідальність особи за завдану шкоду. На наш погляд, дії щодо використання документів оперативного прикриття повною мірою відповідають умовам, визначеним у статтях 39 Кримінального кодексу України «Крайня необхідність», 42 «Діяння, пов'язане з ризиком», 43 «Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації» [3].

Соціальна практика не стоїть на місці. Саме тому сьогодні нагально необхідні науково обгрунтовані підходи до вирішення завдань, які стоять перед правоохоронними органами, та подальші ґрунтовні дослідження в галузі оперативно-розшукової діяльності, які б сприяли забезпеченню своєчасного виявлення, припинення й розслідування злочинів, запобігання та профілактиці злочинності загалом.

Література:

1. Про оперативно-розшукову діяльність: закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 04.07.2013 р. № 3412-17. – [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 04.07.2013 р. № 3334-17. – [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 04.07.2013 р. № 3718-17. – [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Албул С.В. Використання документів оперативного прикриття: кримінально-правові аспекти // Проблеми створення та використання легендованих підприємств в оперативно-розшуковій діяльності: Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. – Одеса: ОДУВС, 2010. – С. 5-9.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	36
Катаула Н.В., Ноздрін Д.О. ДО ПИТАННЯ СТАНУ НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ	37
Кіресєва О.С. ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІ- ЗУ В ДЕРЖАВНІЙ ПРИКОРДОННІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ	38
Козаченко О.І. ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ НЕГЛАСНОГО СПРИЯННЯ ОРД У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ	40
Криволапов В.М. ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИНАМ, ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ КОШТАМИ ШЛЯХОМ УТРУЧАННЯ В РО- БОТУ БАНКОМАТІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ Й ТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ	41
Курбанова Б.М. РАСКРЫТИЕ ПРЕСТУПЛЕНИЙ, СОВЕРШАЕМЫХ ПРЕСТУПНЫМИ ГРУППАМИ	43
Кухта М.В. ОКРЕМІ НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ УКРАЇНИ	44
Липова І.С., Ноздрін Д.О. РОЛЬ ПРИНЦИПУ НАСТУПАЛЬНОСТІ У БОРОТБІ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННОСТЮ	46
Лоза Т.В. ПРОБЛЕМАТИКА БОРОТБІ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННОСТЮ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ	47
Лук'янова Н.О. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ОПЕРАТИВНО РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	48
Любчик В.Б. НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ	50
Мажар К.Г. ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПЕРАТИВНО – РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	51
Мельнікова О.О. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	53
Мишко В.В. ВИКОРИСТАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПРИКРИТТЯ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	54
Морозова Я.О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОПЕРАТИВНОЇ РОЗРОБКИ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ ГРУП, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ЗЛОЧИНИ ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ	56
Мукоїда Р.В., Аносенков А.А. ПРИВАТНА ДЕТЕКТИВНА (РОЗШУКОВА) ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ	57
Мукоїда Р.В. ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ	58
Наперковська Д.В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО - РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ	59
Павленко С.О. ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ТАКТИКА	61
Пацамай М.П., Ноздрін Д.О. НЕГЛАСНІ ДЖЕРЕЛА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	62
Пашаєв Арзу Закір огли, Андрусенко С.В. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСАД КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	64
Пекарський С.П. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ФАХОВОЇ ПЕРВИННОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, ЯКИХ ВПЕРШЕ ПРИЙНЯТО НА СЛУЖБУ В ПІДРОЗДІЛІ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	65
Подобний О.О. ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ НЕГЛАСНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ МЕТОДИЦІ	67
Поліщук О.В. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПОПЕРЕДНЬОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗА ЗАЯВАМИ ТА ПОВІДОМЛЕННЯМИ ПРО ЗЛОЧИН	70
Половніков В.В. ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПОШУКУ ПЕРВИННОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	71
Поляков С.В. КРИМІНАЛЬНА РОЗВІДКА ТА ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ З ОПЕРАТИВНИМ ОБСЛУГОВУВАННЯМ	72
Саакян М.Б. ЩОДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ УМОВ ЗДІЙСНЕННЯ ЗЛОЧИНУ,	